

Nr 19.

Ankom till riksdagens kansli den 14 mars 1935 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av väckta motioner angående tryckning av en förteckning över bondeståndets ledamöter under tiden 1710—1800.

I två till bankoutskottets förberedande handläggning hänvisade likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren under nr 171 av herr *Westman* jämte tio av kammarens övriga ledamöter och den andra inom andra kammaren under nr 327 av herr *Lindskog* jämte elva av kammarens övriga ledamöter, har hemställts, att riksdagen måtte uppdraga åt fullmäktige i riksgäldskontoret att låta trycka en i motionerna omförmäld förteckning över bondeståndets ledamöter under tiden 1710—1800, därvid kostnaderna skulle bestridas från förslagsanslaget till riksdags- och revisionskostnader.

Såsom i motionerna erinras, var frågan om tryckning av här avsedda förteckning föremål för behandling av *1931 års riksdag* i anledning av två i ämnet väckta likalydande motioner. I dessa motioner anfördes följande:

»Under de senaste åren har riksdagen beviljat medel för bearbetning och tryckning av person- och sakregister för riksdagarna från 1809. Någon sammanhängande förteckning över bondeståndets ledamöter saknas före denna tid, vilket ej är förhållandet för de övriga stånden. Visserligen finnes förvarade i kungl. biblioteket och i riksdagsbiblioteket något enstaka exemplar av kataloger för 1700-talet, men denna brist på en fullständig förteckning över bondeståndets ledamöter under detta århundrade är rätt så besvärlig både för forskaren och för den enskilde riksdagsmannen. Under en lång följd av år har materialförvaltaren vid riksdagshuset Ludvig Mårtensson genom anlitande av de i riksarkivet förvarade fullmakterna upprättat en fullständig förteckning över bondeståndet under tiden 1710—1800, vilken omfattar cirka 3,200 namn. Med användandet av samma format och uppställning som i det av Johan Johansson i Noraskog utgivna registret, skulle denna förteckning bliva cirka 104 sidor och i tryckningskostnader kräva ett belopp cirka 3,500 kronor för en upplaga av 2,000 exemplar, vartill komma kostnader för bindning samt det arvode till författaren som riksgäldsfullmäktige i samråd med kommittén för utgivande av riksdagens historia kunna finna skäligt. — Överbibliotekarien vid riksdagsbiblioteket har i ett bifogat intyg tillstyrkt arbetets tryckning.»

Motionerna avstyrktes av bankoutskottet under motivering, att den upprättade förteckningen icke befunde sig i sådant skick, att den lämpligen kunde utan överarbetning utgivas på det allmännas föranstaltande. Motionerna föranledde icke någon riksdagens åtgärd.

I nu förevarande motioner meddelas, att en överarbetning av förteckningen numera blivit verkställd. Detta vitsordas i ett vid motionerna fogat intyg av första arkivarien i riksarkivet dr W. Enblom, av vilket intyg framgår, att några väsentliga anmärkningar icke kunna riktas mot återgivandet av Orts- och personnamnen. Det framhålles i motionerna, att den upprättade förteckningen över bondeståndets ledamöter skulle, om den utgaves från trycket, öka kännedomen om bondeståndets sociala historia samt om det personliga sambandet mellan riksdagens bondestånd och den folkliga självstyrelsen i härad och socknar. Enligt vad motionärerna förvissat sig om, skulle den år 1931 gjorda kostnadsberäkningen allttjämt vara tillförlitlig.

Över motionerna har utskottet införskaffat utlåtande av *fullmäktige i riksgäldskontoret*. I skrivelse till utskottet den 7 februari 1935 hava fullmäktige meddelat, att fullmäktige under förutsättning, att riksdagen beviljade medel för tryckning av ifrågavarande arbete, icke hade något att erinra mot i förevarande motioner framställt förslag.

Utskottet.

Utskottet finner för sin del önskvärt, att här ifrågavarande, av materialförvaltaren L. Mårtensson upprättade förteckning över bondeståndets ledamöter under tiden 1710—1800 befordras till trycket. Utskottet får därför tillstyrka bifall till de i ämnet väckta motionerna. I enlighet härmed skulle det ankomma på fullmäktige i riksgäldskontoret att vidtaga för tryckningen erforderliga åtgärder och sålunda bland annat bestämma upplagens storlek samt det format, som bör komma till användning. Före verkets utgivande bör detsamma givetvis underkastas erforderlig granskning.

Vad angår kostnaderna hava dessa i motionerna beräknats till omkring 3,500 kronor för själva tryckningen, därvid räknats med en upplaga av 2,000 exemplar. Härtill skulle komma kostnader för bindning samt det arvode, som fullmäktige kunde finna skäligt tillerkänna författaren. Utskottet föreställer sig, att upplagan skulle kunna begränsas till ett lägre antal än nyss angivna; i sådant fall skulle tryckningskostnaden komma att understiga det i motionerna beräknade beloppet. För bestridande av de med verkets utgivande förenade kostnaderna torde fullmäktige böra bemyndigas att av förslagsanslaget till riksdagen: utgivande av särskilda publikationer använda erforderligt belopp.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motioner I: 171 och II: 327, må

dels uppdraga åt fullmäktige i riksgäldskontoret att i överensstämmelse med vad ovan sagts låta till trycket befordra en av materialförvaltaren L. Mårtensson upprättad förteckning över bondeståndets ledamöter under tiden 1710—1800;

dels ock bemyndiga fullmäktige att av förslagsanslaget till riksdagen: utgivande av särskilda publikationer bestrida de för verkets utgivande erforderliga kostnaderna.

Stockholm den 14 mars 1935.

På bankoutskottets vägnar:

HARALD ÅKERBERG.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Lindley, Ernfors, Johansson* i Friggeråker, *Hansen, Ström* i Lidköping, *Ehrnberg, Berling* och *Swartling**;

från andra kammaren: herrar *Leffler**, *Laurén, Paulsen, Andersson* i Falkenberg, *Hammarlund**, *Hilding, Gustavson* i Västerås och *Elmroth**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.